

Röke kyrka

1_01_089

56.2365, 13.5220

Det har ända sedan tidig medeltid funnits en kyrka i Röke. Den förra kyrkan på platsen byggdes sannolikt i slutet av 1100-talet, och genomgick flera ombyggnader, ända in på 1800-talet.

Det fanns 1890 planer på en omfattande ombyggnad med bland annat ett nytt torn.

Men biskopen i Lund Wilhelm Flensburg kom emellan. Han var ingen vän av små gamla kyrkor, och lär hela tre gånger klargjort att: Här ska byggas en ny kyrka! I maj 1904 föll kyrkorådets ledamöter till föga, och beslutade om att riva den gamla kyrkan och bygga en ny.

Men nu stötte man på patrull i form av riksantikvarien, som sände sitt ombud Otto Rydbeck till Röke. Efter att 130 gamla medeltida kyrkor hade rivits i Skåne under 1800-talet ansåg man att det var lite väl många kyrkor som mer eller mindre rutinmässigt försvunnit. Otto Rydbeck konstaterade att om kyrkan stått i 700 år kunde den troligen stå lika länge till. Han rekommenderade riksantikvarien att avstyrka rivningen.

Församlingen hade dock redan skrivit kontrakt om rivning och bygge av en ny kyrka med byggmästaren Per Persson, och honom hejdade man inte hur som helst. Han väntade några veckor - och rev sedan kyrka. Och tur hade han också, eftersom det då kom ett tillstånd om att få riva kyrkan från Kunglig Majestät. Vitterhetsakademien hade funnit att kyrkan saknade konst och kulturhistoriskt värde.

Trots allt blev Röke gamla kyrka den sista medeltidskyrkan som revs i Skåne.

Stenmassorna från den rivna kyrkan återanvändes när den nya kyrkan byggdes upp. Och den fjärde söndagen i advent 1906 kunde kyrkan invigas. Tornuret tillkom i slutet av 1950-talet.

När vi träder in i kyrkan ser vi glasfönstret i koret, tillverkat av en tysk konstnär och föreställande Jesus på förklaringsberget med Mose och Elias och de tre lärjungarna Petrus, Jakob, och Johannes.

Många av inventarierna kommer från den gamla kyrkan.

Den rikt ornamenterade predikstolen med baldakin är från 1635

Invid, över ingången till sakristian sitter ett gammalt dörröverstycke med Christian IV's monogram. Här finns också texten: "Drag dina skor av dina fötter, ty rummet du är uppå är heligt".

En äldre altartavla från den gamla kyrkan har sparats som finns nu placerad till höger framme i kyrkan. Tavlan som lär vara från 1652 har varit övermålad och då försedd med ett krucifix. Den är nu återställd och visar Jesus i samtal med en kvinna.

Krucifixet sitter numera på den södra väggen.

Kyrkans stora huvudorgel byggdes i början av 1960-talet av den danska orgelbyggarfirman Hemmersam, men invigdes först 1964.

En ekdörr daterad till 1200-talet som tidigare satt i vapenhuset till den gamla kyrkan återfinns idag i det nya vapenhuset. Dörren som är försedd med senromansk smideskonst har kulhål i överstycket. Minnen om tider när den

gamla kyrkan varit scen för strider mellan svenskar och danskar.

Dörren lånades ut och förevisades på Baltiska utställningen i Malmö 1914. Efter utställningen höll dörren på att försvinna till ett statligt museum, men man lyckades efter viss kamp få tillbaka dörren.

Källor:

Webb: Tyringe pastorat.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Folder: "Röke kyrka". Börje Pålsson & Alice Thörn 1992.

Foto: Christer Smedberg.

Länk till filmen: http://www.kyrkoguidelundsstift.se/skane_o89.html